

ti dokumentuose. Jeigu įmanoma, padarykite spalvotų savo sužalojimų nuotraukų. Taip pat, išsaugokite visus dokumentinius įrodymus – laiškus, žinutes su grasinimais ir t.t. Išsaugokite bet ką ir viską, ką būtų galima panaudoti išnaudojimo, su kuriuo susidūrėte, įrodymui.

- Nevyriausybines organizacijas, kurios yra finansuojamos iš valstybės biudžeto, kad padėtų prekybos žmonėmis aukoms, turi teikti toliau nurodytą pagalbą, nepriklausomai nuo to, ar aukos bendradarbiauja su teisėsaugos institucijomis, ar ne:
  - psichologinę ir teisinę paramą;
  - sveikatos priežiūrą;
  - laikiną apgyvendinimą;
  - socialines paslaugas (informacija, konsultacijos, tarpininkavimas ir atstovavimas, maisto ir drabužių tiekimas, transportavimas);
  - pagalba integruojantis į darbo rinką (apmokymai, darbo paieška);
  - pagalba darbo procese (tiems, kurie jau dirba).
- Savivaldybės prekybos žmonėmis aukoms taip pat siūlo tam tikras pagalbos rūšis. Yra 28 krizių centrai, 71 šeimos paramos centras ir 56 socialinių paslaugų centrai su trumpalaikio apgyvendinimo galimybe žmonėms, kuriems to reikia, ten taip pat gali būti apgyvendintos ir prekybos žmonėmis aukos.

Kontaktai, kuriais pasinaudoję galite sulaukti pagalbos

- Pagrindinis pagalbos prekybos žmonėmis aukoms teikėjas – Nevyriausybine organizacija „Lietuvos Caritas“. NVO „Caritas“ turi specialų SOS telefoną prekybos žmonėmis aukoms, kuris yra +370-679-61617 (veikia 24 valandas per parą). NVO „Caritas“ apgyvendina aukas nuomojamuose butuose arba komunaliniuose būstuose, skirtuose moterims-smurto aukoms, jeigu su savivaldybe yra sudaryta sutartis. Aukos paprastai apgyvendinamos iki šešių mėnesių, tačiau, reikalui esant, gali būti leidžiama gyventi ilgiau. Pagalba siūloma tiems asmenims, kurie yra nukentėję nuo prostitucijos ir prekybos žmonėmis Lietuvoje bei užsienio šalyse. Pagalba teikiama ne tik aukoms, bet ir jų artimiausiems giminaičiams.
- Nevyriausybine organizacija, teikianti pagalbą prekybą žmonėmis patyrusiems vyrams, Vyrų krizių centras Kaune, teikia socialinę, psichologinę, skubiąją medicininę pagalbą ir, jeigu reikia, apgyvendinimą iki vienos savaitės, kurį garantuoja subrangovė NVO „Jūsų tėvo namai“, suteikianti pastogę sunkiose gyvenimo sąlygose atsidūrusiems vyrams. Vyrų krizių centras yra sudaręs sutartis su medicinos ir kitais profesionaliais paslaugų teikėjais dėl skubios pagalbos teikimo.
- NVO, kurios teikia pagalbą prekybos žmonėmis aukoms, sąrašas:

Organizacijos pavadinimas	Adresas
Lietuvos Caritas	<p>Centrinė projekto būstinė Papilio g. 5, Kaunas caritas@anti-trafficking.lt www.anti-trafficking.lt Tel. (8 37) 32 33 00 8 672 17335 8 679 61617</p> <p>Panevėžio skyrius Katedros a. 7, Panevėžys panevezys@anti-trafficking.lt Tel. 8 634 79523</p> <p>Marijampolės skyrius Bendoriaus g. 2, Marijampolė marijampole@anti-trafficking.lt Tel. 8 631 53173</p> <p>Tauragės skyrius K. Donelaičio g. 21, Tauragė taurage@anti-trafficking.lt Tel. 8 646 32720</p> <p>Šiaulių skyrius Kražių g. 15, Šiauliai siauliai@anti-trafficking.lt Tel. 8 653 74459</p> <p>Klaipėdos skyrius Taikos pr. 29 a, Klaipėda klaipeda@anti-trafficking.lt Tel. (8 46) 31 50 78 8 678 18791</p>
Dingusių žmonių šeimų paramos centras	centras@missing.lt Žalgirio g. 133, Vilnius LT - 08217 www.missing.lt Tel./faks. (8 5) 248 33 73 Nemokama pagalbos linija 8 800 261 61 (I-V) 9.00-16.00
VšĮ Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras	kmn@moteriai.lt Smilčių g. 6, Klaipėda Tel./faks. (8 46) 350099 9.00-17.00 val.
Tarptautinė migracijos organizacija	iomvilnius@iom.lt Jakšto g. 12, Vilnius LT-01105 www.iom.lt Tel. (8 5) 212 76 53 Faks. (8 5) 5 261 13 26
Asociacija „Vyrų krizių centras“	info@vyrukriizes.lt Drobės g. 27, Kaunas LT-45189 www.vyrukriizes.lt Tel. 8 603 75603

Europos Sąjunga

Išleista finansuojant Europos Sąjungos Prevencijos ir kovos su nusikaltimais programai (ISEC): HOME/2012/ISEC/AG/4000004346

Kas yra prekyba žmonėmis?

Prekyba žmonėmis – tai šiurkštus žmogaus teisių pažeidimas ir rimtas nusikaltimas prieš moteris, vyrus ir vaikus. Šiuose paaiškinimuose pateikiama trumpa prekybos žmonėmis nusikaltimo apžvalga, taip pat pagalbos priemonių apžvalga bei paramos ir pagalbos kontaktai.

Prekybos žmonėmis nusikaltimai, kaip apibrėžiama Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse:

147 straipsnis. Prekyba žmonėmis

- Tas, kas pardavė, pirko, kitaip perleido ar įgijo, verbavo, gabeno ar laikė nelaisvėje žmogų panaudodamas fizinį smurtą ar grasinimus arba kitaip atimdamas galimybę priešintis, arba pasinaudodamas nukentėjusio asmens priklausomumu ar pažeidžiamumu, arba panaudodamas apgaule, arba priimdamas ar sumokėdamas pinigus, arba gaudamas ar suteikdamas kitokią naudą asmeniui, kuris faktiškai kontroliuoja nukentėjusį asmenį, jeigu kaltininkas žinojo arba siekė, kad nukentėjęs asmuo, nesvarbu, ar jis sutiko, būtų išnaudojamas vergijos ar panašiomis į vergiją sąlygomis, prostitucijai, pornografijai ar kitoms seksualinio išnaudojimo formoms, priverstiniam darbui ar paslaugoms, įskaitant elgetavimą, nusikalstamai veikai daryti arba kitais išnaudojimo tikslais, baudžiamas laisvės atėmimu nuo dvejų iki dešimties metų.
- Tas, kas šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką padarė dviem ar daugiau nukentėjusiems asmenims arba sukeldamas pavojų nukentėjusio asmens gyvybei, arba dalyvaudamas organizuotoje grupėje, arba žinodamas ar siekdamas, kad būtų paimtas nukentėjusio asmens organas, audinys ar ląstelės, arba būdamas valstybės tarnautojas ar viešojo administravimo funkcijas atliekantis asmuo ir vykdydamas įgaliojimus, baudžiamas laisvės atėmimu nuo ketverių iki dvylikos metų.
- Nukentėjęs nuo šiame straipsnyje numatytos veikos asmuo gali būti atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už nusikalstamą veiką, kurią jis buvo priverstas tiesiogiai padaryti dėl jam padarytos šiame straipsnyje numatytos veikos.
- Už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.

147¹ straipsnis. Išnaudojimas priverstiniam darbui ar paslaugoms

- Tas, kas panaudodamas fizinį smurtą, grasinimus, apgaule arba kitus šio kodekso 147 straipsnyje nurodytus būdus neteisėtai vertė žmogų dirbti tam tikrą darbą ar teikti tam tikras paslaugas, įskaitant elgetavimą, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki trejų metų.
- Tas, kas padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką versdamas žmogų

dirbti ar teikti paslaugas vergijos ar kitokiomis nežmoniškomis sąlygomis, baudžiamas areštu arba laisvės atėmimu iki aštuonerių metų.

- Už šiame straipsnyje numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.

147² straipsnis. Naudojimasis asmens priverstiniu darbu ar paslaugomis

- Tas, kas naudojosi žmogaus darbu ar teikiamomis paslaugomis, įskaitant prostituciją, žinodamas ar turėdamas ir galėdamas žinoti, kad asmuo šį darbą dirba ar šias paslaugas teikia dėl to, kad jam išnaudojimo tikslais buvo panaudotas fizinis smurtas, grasinimai, apgaulė arba kiti šio kodekso 147 straipsnyje nurodyti būdai, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų.
- Asmuo, kuris padarė šiame straipsnyje numatytą veiką, atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės, jeigu jis iki jo pripažinimo įtariamuoju savanoriškai apie tai pranešė teisėsaugos institucijai ir aktyviai bendradarbiavo nustatant nuo prekybos žmonėmis (147 straipsnis) ar vaiko pirkimo arba pardavimo (157 straipsnis) nukentėjusį asmenį ir išaiškinant kurią nors iš šių nusikalstamų veikų.
- Už šiame straipsnyje numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.

157 straipsnis. Vaiko pirkimas arba pardavimas

- Tas, kas siūlė pirkti, kitaip įgyti, pardavė, pirko, kitaip perleido, įgijo, verbavo, gabeno arba laikė nelaisvėje vaiką žinodamas ar siekdamas, kad, neatsižvelgiant į vaiko sutikimą, jis būtų neteisėtai įvaikintas, išnaudojamas vergijos ar panašiomis į vergiją sąlygomis, prostitucijai, pornografijai, kitoms seksualinio išnaudojimo formoms, priverstiniam darbui ar paslaugoms, įskaitant elgetavimą, nusikalstamai veikai daryti arba kitiems išnaudojimo tikslams, baudžiamas laisvės atėmimu nuo trejų iki dvylikos metų.
- Tas, kas šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką padarė dviem ar daugiau vaikų arba mažamečiui, arba sukeldamas pavojų nukentėjusio asmens gyvybei, arba dalyvaudamas organizuotoje grupėje, arba žinodamas ar siekdamas, kad būtų paimtas nukentėjusio asmens organas, audinys ar ląstelės, arba būdamas valstybės tarnautojas ar viešojo administravimo funkcijas atliekantis asmuo ir vykdydamas įgaliojimus, baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkerių iki penkiolikos metų.
- Nukentėjęs nuo šiame straipsnyje numatytos veikos asmuo gali būti atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už nusikalstamą veiką, kurią jis buvo tiesiogiai priverstas padaryti dėl jam padarytos šiame straipsnyje numatytos veikos.
- Už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.

Kas yra prekyba žmonėmis?

Jei jūs esate susidūrę su lentelėje aprašomo pobūdžio ar tikslo veiksmais, tuomet tai galėjo būti prekybos žmonėmis arba kažkaip su tuo susijęs atvejis:

Kokia veikla?	Kokiu būdu/Kaip?	Kokiu tikslu/Kodėl?
verbavimas; gabenimas; pervežimas per sieną; slėpimas; gavimas; apsikaitimas kontrole arba perdavimas;	grasinimu; jėga arba prievarta; pagrobimu; apgaule arba melu; piktnaudžiavimu galiomis; piktnaudžiavimu bejėgiškumu; pinigų arba kompensacijos reikalavimu; aukos priklausomybe arba pažeidžiamumu;	Asmens išnaudojimo tikslu: prostitucijai arba kitoms seksualinio išnaudojimo formoms; priverstiniam darbui ar paslaugoms, įskaitant elgetavimą; išnaudojimui vergijos ar panašiomis sąlygomis; nusikalstamai veikai daryti; nukentėjusio asmens organo, audinio ar ląstelės įgijimui; neteisėtam įvaikinimui;

Jei pastebite, kad kurie nors žemiau pateikti klausimai atspindi jums nutikusius įvykius, prašome kreiptis pagalbos.

- Ar esate fiziškai, seksualiai arba psichologiškai išnaudojami? Ar patiriate fizinę prievartą?
- Ar jums grasina jūsų darbdavys? Ar bijote, kad jums ar jūsų šeimos nariui nutiks kas nors blogo, jei išeisite iš darbo?
- Ar esate priklausomi, verčiami dirbti tam tikromis sąlygomis ir verčiami daryti kažką prieš savo valią?
- Ar galite disponuoti savo uždarbiu? Ar esate suvaržyti įsiskolinimų?
- Ar turite savo pasą ar kitus kelionės ar tapatybės dokumentus, ar tuos dokumentus turi kas nors kitas?

Kokia pagalba ir paslaugos jums yra prieinamos?

- Labai svarbu žinoti, kad gausite pagalbą ir paramą prieš baudžiamuosius procesus ir jų metu bei atitinkamą laiko tarpą po to, kai šie procesai pasibaigs.
- Pagalba ir parama teikiama tik tuomet, jei auka su tuo sutinka; jei nenorite gauti paslaugų, jos jums nebus teikiamos.
- Baudžiamuosiuose procesuose labai svarbūs įrodymai. Darykite viską, ką galite, kad išsaugotumėte reikiamus įrodymus. Fizinį sužalojimų atveju kreipkitės į gydytoją, kad šis užfiksuoatų sužalojimus – įsitikinkite, kad sužeidimai būtų tinkamai užfiksuo-